

හැඳින්වීම

පළමු කොටස

1. ඉ-රාජ්‍ය හැඳින්වීම

2. ඉ-රාජ්‍ය අර්ථ දැක්වීම

3. ඉ-රාජ්‍ය අරමුණු

4. ඉ-රාජ්‍ය සේවලාභී කණ්ඩායම් හා ප්‍රයෝජන.

5. ඉ-රාජ්‍ය වර්ධනය

6. ඉ-රාජ්‍ය වර්ධන අවධි

7. ඉ-රාජ්‍ය සාර්ථක හෝ අසාර්ථක වීමට හේතු සාධක.

8. ඉ-රාජ්‍ය නව ප්‍රවණතා - ඉ-රාජ්‍ය 2.0.

හැඳින්වීම

“තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණ ප්‍රතිපත්තිය” රටක අංකිත බෙදුම (Digital Divide) අවම කිරීමට ඉවහල් වන ප්‍රධානතම සාධකයකි. තොරතුරු සහ සන්නිවේදන තාක්ෂණ ප්‍රතිපත්ති මගින් අංකිත බෙදුම අඩු කිරීම හා සංවර්ධන අරමුණු ඉටු කර ගැනීම පිණිස තොරතුරු සහ සන්නිවේදන තාක්ෂණය යොදා ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය වන පොදු ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳ සම්මුතීන් ඉදිරිපත් කරයි. එසේ ම රටක රාජ්‍ය අංශය තම ප්‍රධාන කටයුතු සඵලදායී ව ඉටු කිරීමට යොදා ගන්නා තොරතුරු තාක්ෂණ භාවිතාවේ දියුණුව සංකේතවත් කරන ඉ-රාජ්‍ය කටයුතුවල අරමුණු ඉටු කර ගැනීම පිණිස පිළිපැදිය යුතු මූලික ක්‍රියා මාර්ග හා ඒ සඳහා අනුගමනය කළ යුතු ක්‍රියාවලි ඉ-රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති මගින් ඉදිරිපත් කරයි.

“තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණ ප්‍රතිපත්ති හා ක්‍රියාවලි හෙවත් ඉ-රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය” මේ හා සම්බන්ධව කටයුතු කළ “ඉ-රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති කමිටුවේ” දීර්ඝ කාලීන ප්‍රයත්නයක ප්‍රතිඵලයකි. රාජ්‍ය අංශයේ, පුද්ගලික අංශයේ හා උසස් අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ සේවයේ නියුතු තොරතුරු තාක්ෂණ විශේෂඥයින්ගෙන් සමන්විත වූ මෙම කමිටුව විසින් 2004 වසරේ සිට රැස්වීම්, වැඩමුළු හා සම්මන්ත්‍රණ පවත්වමින් ප්‍රධාන නවීකරණ නිලධාරීන්ගේ සහාය ද ඇති ව මෙම ඉ-රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති ලියවිල්ල කෙටුම්පත් කරන ලදී. සංශෝධන හා ප්‍රතිසංශෝධන වට රාශියකින් පසුව මෙය අවසානයේ දී 2009-12-22 දින අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින් අනුමත කරන ලදී.

මෙම පොත් පිංච කොටස් 2 කින් සමන්විත ය. පළමු කොටසින් ඉ-රාජ්‍ය පිළිබඳ ව කෙටි හඳුන්වා දීමක් කෙරෙන අතර අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින් අනුමත කරන ලද ඉ-රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය දෙවන කොටසින් ඉදිරිපත් කෙරේ.

ශ්‍රී ලාංකික රාජ්‍ය ආයතන බහුතරයක් තවමත් ඉ-රාජ්‍ය කටයුතුවල ප්‍රාථමික අවධියේ පසුවේ. එම ආයතනවල ඉහළ කළමනාකාරිත්වයේ නිලධාරීහු හා බහුතරයක් ප්‍රධාන නවීකරණ නිලධාරීහු ඉ-රාජ්‍ය කටයුතුවලට ආධුනික වෙති. එහෙයින් මෙම ලියවිල්ලේ පළමු කොටස එවන් නිලධාරීන්ට ඉ-රාජ්‍ය පිළිබඳ ව දළ අදහසක් ලබා දීමට සැකසුනෙකි.

මෙහි දෙවන කොටසින් ඉදිරිපත් කෙරෙන ඉ-රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය අනුව සියලු අමාත්‍යාංශ, දෙපාර්තමේන්තු, සංස්ථා හා ව්‍යවස්ථාපිත මණ්ඩල විසින් ක්‍රියාවට නැගිය යුතු වේ. මෙම ප්‍රතිපත්තිය බල පවත්වන කාලය වසර 3 කි. ශ්‍රී ලාංකික රාජ්‍ය අංශයේ වර්ථමාන තත්වය සලකමින් සකසන ලද මෙම ප්‍රතිපත්ති ඉ-රාජ්‍ය කටයුතු ඇරඹීමට අවශ්‍ය මූලික මග පෙන්වීම සපයයි. නමුදු ඉතා ඉහළ මට්ටමේ ඉ-රාජ්‍ය පද්ධතියක් සැකසීමට වුව ද අවශ්‍ය වන මග පෙන්වීම් මෙහි ඇතත් ඒවා පරිපූර්ණ ව නැත. එහෙයින්ම මෙම ප්‍රතිපත්ති සමුදාය අනෙකුත් ඕනෑම ප්‍රතිපත්තියක් මෙන් කාලීන ව වෙනස් විය යුතු වේ. එහෙයින් මෙය අවම වශයෙන් වාර්ෂික ව යාවත්කාලීන/දියුණු කිරීමට ලක් වනු ඇත.

ප්‍රතිපත්තියක් අනුමත වීමෙන් පමණක් එහි අභිමතාර්ථ ඉටු නොවේ. ඉ-රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය සියලු ආයතන විසින් ක්‍රියාත්මක කිරීම මගින් එයට අනුගත වීම ප්‍රතිපත්තිවල අරමුණු ඉටු කර ගැනීම සඳහා අත්‍යවශ්‍ය වේ. එහෙයින් ප්‍රතිපත්තියට අනුගත වීම තහවුරු කිරීම පිණිස මෙම ප්‍රතිපත්තියේ එක් එක් අංශයට /වගන්තියට එක් එක් රාජ්‍ය ආයතනය අනුගත ව ඇති අයුරු කාලීනව (මාස 6 කට වරක්) විමර්ශනය කිරීමටත් එහි ප්‍රතිඵල එක් එක් ආයතනයේ ඉ-රාජ්‍ය දර්ශකය ලෙස ප්‍රසිද්ධ කිරීමටත් අදහස් කෙරේ. මේ අනුව මෙහි ක්‍රියාත්මක කාලය වන වසර 3 ක කාලය අවසානයේ දී බහුතරයක් රාජ්‍ය ආයතන මෙම ප්‍රතිපත්තියට අනුගත වී තොරතුරු තාක්ෂණය භාවිතයෙන් රාජ්‍ය අංශයේ සඵලතාවය ඉහළ නැංවීමටත් වඩා හොඳ පුරවැසි සේවා ලබා දීමටත් කටයුතු කළ යුතු වෙමු.

පළමු කොටස

1. ඉ-රාජ්‍ය හැඳින්වීම

ඉ-රාජ්‍ය යනු රජයක මූලික වගකීම් වන පුරවැසියන්ට භාණ්ඩ හා සේවා සැපයීම , නීතිය හා සාමය රැකීම, විදේශ කටයුතු, ආරක්‍ෂාව, සුභසාධනය ආදිය වඩාත් ප්‍රතිඵලදායක අයුරින් ඉටු කිරීම පිණිස තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්‍ෂණය යොදා ගැනීමේ ක්‍රමවේදයයි.

ඉ-රාජ්‍ය ප්‍රධාන වශයෙන් රාජ්‍ය අංශයේ කාර්යක්‍ෂමතාව හා සඵලතාව ඉහළ නැංවීමටත් පුරවැසි සේවා පුරවැසියන්ට ඉතා පහසු හා මිනුම් ලදී ආකාරයෙන් සැපයීමටත් යොදා ගැනේ . මෙය සාර්ථකව ඉටු කිරීම පිණිස එය භාරව කටයුතු කරන රාජ්‍ය නිලධාරීන්ට ක්‍ෂේත්‍රයන් කිහිපයකට දැනුම හා හැකියාව අවශ්‍ය වේ . ඒ ක්‍ෂේත්‍රයන් අතර තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්‍ෂණවේදය , එය කළමනාකරණය, ඉ-රාජ්‍ය පිළිබඳ සංකල්ප, රාජ්‍ය අංශය පිළිබඳ අත්දැකීම් හා දැනුම ප්‍රධාන වේ . ඉ-රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ඉ-රාජ්‍ය පිළිබඳ අවම වූ හෝ දැනුමක් තිබීම අත්‍යවශ්‍ය වන හෙයින් එම අවශ්‍යතාව දළ වශයෙන් සැපිරීමට මෙම කොටසින් උත්සහ ගැනේ.

2. ඉ-රාජ්‍ය අර්ථ දැක්වීම

ඉ-රාජ්‍ය සඳහා ප්‍රධාන ව භාවිතා වන අර්ථ නිරූපන 3 ක් පහත දැක්වේ.

- අ. තම අභ්‍යන්තර හා බාහිර සේවා ලාභීන් සමඟ තොරතුරු හුවමාරුව හා සේවා ලබා දීම සඳහා වූ පරිපාලන ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රමවේදයකි. (මහාචාර්ය සුභාෂ් බාට්නගර් - “eGovernment - From Vision to Implementation - 2004”)
- ආ. පුරවැසියන්, ව්‍යාපාරික ප්‍රජාව හා අනෙකුත් රාජ්‍ය ආයතන සමඟ ඇති සම්බන්ධතාව ධනාත්මකව වර්ධනය කර ගැනීම සඳහා තොරතුරු තාක්‍ෂණය භාවිතා කිරීමයි. (ලෝක බැංකුව - 2008)
- ඇ. තාක්‍ෂණය, අන්තර්ජාලය හා නව මාධ්‍ය භාවිතා කිරීම තුළින් අභ්‍යන්තර හා බාහිර සබඳතා ධනාත්මක ව වර්ධනය කිරීම මගින් සේවා ලබා දීම, තම ඡන්දදායක සහභාගීත්වය හා යහ පාලනය ආදිය අඛණ්ඩ ව දියුණු කිරීම (ගාට්නර් කණ්ඩායම - 2008).

මේ අනුව ඉ-රාජ්‍ය යනු

- 1) තොරතුරු සහ සන්නිවේදන තාක්‍ෂණය හා නව මාධ්‍ය භාවිතයෙන්
  - 2) රාජ්‍ය කටයුතු සඳහා තම සේවා ලාභීන්ගේ සහභාගීත්වය වැඩි කරමින්
  - 3) ඔවුන්ට වඩා හොඳ සේවාවක් ලබා දී
  - 4) යහ පාලනයක් ඇති කොට
  - 5) ඔවුන් සමඟ වඩා හොඳ සබඳතාවයක් ගොඩ නගා ගැනීම
- සඳහා අඛණ්ඩ ව කටයුතු කිරීම ලෙස සාරාංශ ගත කළ හැක.

3. ඉ-රාජ්‍ය අරමුණු

ඉ-රාජ්‍යයෙහි එක් එක් අරමුණු ද ඒවා ඉටු කර ගැනීමේ හැකියාව පැහැදිලි කරන සත්‍ය උදාහරණ කිහිපයක් ද පරීක්‍ෂා කරමු.

(1). පුරවැසියන්ට වඩා පහසු හා හොඳ සේවාවක් ලබා දීම.

උදාහරණය:- ඉ-වාහන ආදායම් බලපත්‍ර ව්‍යාපෘතිය (ශ්‍රී ලංකාව)

වසර කිහිපයකට පෙර ශ්‍රී ලංකාවේ මෝටර් රථ හිමියෙකුට තම වාහනය සඳහා වාර්ෂික ආදායම් බලපත්‍රය ලබා ගැනීම ඉතා වෙහෙසකර කටයුත්තක් විය. තම වාහන ආදායම් බලපත්‍රය ලබා ගැනීමට වාහනය ලියාපදිංචි වූ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලයට ම ගොස් අයදුම්පත් දෙකක් පුරවා පෝලිම් තුනක, පැය තුන හතරක කාලයක් වැය කොට බලපත්‍රය යා යුතු විය. 2005 වසරේ ශ්‍රී ලංකා පරිපාලන සංවර්ධන ආයතනයේ ඉ-රාජ්‍ය ඒකකය විසින් මේ සඳහා කදිම පරිගණක ගත විසඳුමක් ලබා දුන් අතර එයින් අයදුම්පත්‍ර පිරවීම සම්පූර්ණයෙන් ම අනවශ්‍ය වූ අතර විනාඩි 3 කින් බලපත්‍රය ලබා ගැනීමට හැකි විය. මෙය තවත් ඉදිරියට ගෙන ගිය බස්නාහිර පළාතේ මෝටර් රථ ප්‍රවාහන දෙපාර්තමේන්තුව සේවා ලාභීන්ට මෝටර් රථයේ සිටම විනාඩි තුනක් ඇතුළත බලපත්‍රය ලබා ගැනීමට 2008 වසරේදී පහසුකම් සලසන ලදී. මෙය තවත් ඉදිරියට ගෙන ගිය බස්නාහිර පළාතේ මෝටර් රථ ප්‍රවාහන දෙපාර්තමේන්තුව හා ශ්‍රී ලංකා තොරතුරු සහ සන්නිවේදන තාක්ෂණ නියෝජිතායතනය 2009 වසරේදී බස්නාහිර පළාතේ මෝටර් රථ හිමියනට තම නිවසේ හෝ කාර්යාලයේ සිට අන්තර්ජාලය හරහා ම මුදල් ගෙවා බලපත්‍රය නිවසට ම ගෙන්වා ගැනීමට පහසුකම් සැලසීය. තවද 2010 වසරේ දී බස්නාහිර පළාතේ ඕනෑම ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලයකින් බලපත්‍රය ලබා ගැනීමට ද හැකියාව ලබා දීමට කටයුතු යොදා ඇත. මේ අනුව මෝටර් රථ හිමියනට තම කැමැත්ත පරිදි කැමති වෙලාවක දී, කැමති තැනක දී ඉතා කඩිනම් ව ආදායම් බලපත්‍රය ලබා ගැනීමේ පහසුකම මේ මගින් ලැබී යයි. එසේම ඉ-මේල්, කෙටි පණිවුඩ ආදියෙන් බලපත්‍රයේ කල් ඉකුත් වන කාලය දන්වමින්, නිවසටම බලපත්‍රය තැපැල් මගින් යවමින් ඉතා හොඳ සේවාවක් ලබා දීමට මෙය ඉවහල් වී ඇත.

(2). සේවලාභීන්ගේ සහභාගීත්වය.

උදාහරණය:- තම ප්‍රදේශයේ අඩුපාඩු අදාළ පළාත් පාලන ආයතනයට දැන්වීම (එක්සත් රාජධානිය හා ශ්‍රී ලංකාව)

එක්සත් රාජධානියේ වැසියනට තම ප්‍රදේශයේ මාර්ගවල වීදි පහන්, ලිපි බෙදීම, ජල සැපයුම ආදියෙහි ඇති අඩුපාඩු www.neighbourhoodfixit.com අඩවිය මගින් අදාළ පළාත් පාලන ආයතනයට දැනුම් දී එම ආයතනය ලවා අඩුපාඩු මග හරවා ගැනීමට අවස්ථාව ලබා දී ඇත. ලෝකයේ බහුලව ඇති මෙම ගණයේ තොරතුරු තාක්ෂණ පද්ධති මගින් තම ප්‍රදේශයේ අඩුපාඩු දැන්වීමට මෙන්ම තම ප්‍රදේශ වඩාත් දියුණු කර ගැනීමට යෝජනා ඉදිරිපත් කිරීමේ අවස්ථා ද ලබා දී ඇත.

ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය තොරතුරු කේන්ද්‍රයේ වෙබ් අඩවිය www.gic.gov.lk හරහා ද ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය ආයතනවලට අදාළ දුක් ගැන්වීම්/පැමිණිලි ඉදිරිපත් කිරීමට පුරවැසියනට දැන් අවස්ථාව ලබා දී ඇත. මේ හරහා ලැබෙන පැමිණිලි දුක්ගැන්වීම් සඳහා පිළිතුරු අදාළ රාජ්‍ය ආයතනය මේ සඳහා පත් කොට ඇති නිලධාරියා විසින් සපයනු ලැබේ.

(3). වඩා හොඳ සේවයක් ලබා දීමට නව මාධ්‍ය භාවිතය.

උදාහරණය:- තම සේවා වඩා හොඳින් සැපයීම සඳහා සේවලාභීන් සමඟ සබඳතා පවත්වා ගැනීමට නව මාධ්‍ය භාවිතා කිරීම www.fairfaxcounty.gov/complaints, ෆේස්බුක් පළාත් පාලන ආයතනය, ඇමරිකා එක්සත් ජනපදය

පළාත් පාලන ආයතනවලට පැමිණිලි ඉදිරිපත් කිරීම, ඒවායින් තොරතුරු ලබා ගැනීම ආදිය සඳහා “සමාජ මාධ්‍ය” ලෙස හැඳින්වෙන නව මාධ්‍යවලට උදාහරණ වන facebook, twitter හා You Tube ආදිය භාවිතා කරන කදිම උදාහරණයක් ලෙස ඇමරිකාවේ වර්ජීනියා ප්‍රාන්තයේ ෆේෆැක්ස් පළාත් පාලන ආයතනය හැඳින්විය හැක. වීදි ලාම්පු දැවී යාම, පාරවල් හා පදික පට අබලන් වීම ආදිය <http://twitter.com/fairfaxcounty> වෙත පුරවැසියන් විසින් වාර්තා කරන අතර twitter හි ෆේස්බුක් පළාත් පාලන ආයතනයට සම්බන්ධ කටයුතු සම්බන්ධීකරණය සඳහා එම පළාත් පාලන ආයතනයෙන් පත් කොට ඇති නිලධාරීහු ඒ අනුව වහා අවශ්‍ය කටයුතු කරති. එසේම ඒ ගැන twitter හරහා ම ඔවුහු පිළිතුරු සපයති. ඒ අයුරින් ම නොයෙකුත් ආකාරයෙන් තම සේවාදායකයින් සමඟ සම්බන්ධතා පැවැත්වීම සඳහා You Tube (<http://www.youtube.com/fairfaxcountygov>) හා facebook (<http://www.facebook.com/fairfaxcounty>) ද එම ආයතනය විසින් භාවිතා කරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා තොරතුරු සහ සන්නිවේදන තාක්ෂණ නියෝජිතායතනය ද දැන් <http://www.facebook.com/ictasrilanka>, https://twitter.com/icta_lk හා facebook ආදී සමාජ මාධ්‍ය තම සන්නිවේදන කටයුතු සඳහා යොදා ගනී.

(4). සේවලාභීන් සමග මනා සම්බන්ධතාවයක් පවත්වා ගැනීම

ඉහත උදාහරණය මගින් දැක්වූ ෆෙයාර්ෆැක්ස් පළාත් පාලන ආයතනය ඉ-රාජ්‍ය කටයුතු මගින් සේවාදායක සම්බන්ධතාවය දියුණු කර ගැනීම පිණිස දැක්විය හැකි සුදුසු උදාහරණයකි.

ශ්‍රී ලංකා රජය තම සේවලාභීන් වන පුරවැසියන්ට රජය විසින් සපයන සියළු සේවා පිළිබඳ ව තොරතුරු ලබා දීම සඳහා පිහිටුවා ඇති රාජ්‍ය තොරතුරු කේන්ද්‍රය රජය, පුරවැසියන් හා ව්‍යාපාරික අංශය අතර මනා සම්බන්ධතාවයක් ගොඩ නැංවීමට ඉවහල් වී ඇති කදිම උදාහරණයක් ලෙස දැක්විය හැක. සේවලාභීන්ට පහසු අවස්ථාවක තොරතුරු ලබා ගැනීම සඳහා වසරේ දින 365 ම දිනකට පැය 12 බැගින් විවෘත ව පවතින මෙම ත්‍රෛභාෂික ඇමතුම් මධ්‍යස්ථානය එහි සේවා ලාභීන්ට සුභද ව ඇමතීමටත් තම සේවා මට්ටම පිළිබඳව මනා අවබෝධයක් ලබා දීමටත් සමත් ව ඇත. සේවා ලබා ගන්නන් 98%ක් සේවා මට්ටම හා ගුණාත්මකභාවය පිළිබඳව තම තෘප්තිය ප්‍රකාශ කොට ඇති මෙම ව්‍යාපෘතිය අන්තර්ජාලය හරහා www.gic.gov.lk මගින් ත්‍රෛභාෂිකව තොරතුරු ලබා දෙමින් එහි සාර්ථකත්වය වෙනුවෙන් අන්තර්ජාතික සම්මාන වන Government Technology Awards හා World Summit සම්මාන ද දිනා ගෙන ඇත.

(5). යහ පාලනය

(අ) කාර්යක්ෂමතාව හා සඵලභාවය

උදාහරණ: 1. උපන්, විවාහ හා මරණ සහතික අංකිත කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය - ශ්‍රී ලංකාව

ඉ-රාජ්‍ය ක්‍රමයක් මගින් උදා කළ හැකි යහ පාලනයේ ප්‍රධානම ගුණාංග නම් කාර්යක්ෂමතාවය හා සඵලතාව වේ. කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ උපන්, විවාහ හා මරණ සහතික පරිගණක හරහා ලබා දීමේ ව්‍යාපෘතිය මෙයට කදිම උදාහරණයකි. පෙරදී උප්පැන්න සහතික පිටපතක් ලබා ගැනීමට දින, සති, මාස ගණනින් වැය වූවත් දැන් කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ ඕනෑම තැනක ඉපදුණු අයෙකුගේ උප්පැන්න සහතිකයක් කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ ඕනෑම ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලයකින් පැයකට අඩු වේලාවකින් ලබා ගත හැක. (මෙහි සාමාන්‍ය සේවා ලබා දීමේ කාලය මිනිත්තු 20 කි). එසේම උපරිම වශයෙන් උප්පැන්න සහතික පිටපත් 500 ක් පමණක් නිකුත් කිරීමේ හැකියාව තිබූ නිඹිරිගස්සාය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලයට දැන් දිනකට එම මිනිස් ශ්‍රම භාවිතයෙන් සහතික පිටපත් 1000 කට වඩා කිසිදු අපහසුවකින් තොරව නිකුත් කළ හැක.

උදාහරණ: 2. ඉ-මානව සම්පත් කළමනාකරණ ව්‍යාපෘතිය - ශ්‍රී ලංකාව

රාජ්‍ය පරිපාලන හා ස්වදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශයේ ඒකාබද්ධ සේවය විසින් 40,000 අධික සේවක සංඛ්‍යාවක් කළමනාකරණය කරන අතර මුළු රාජ්‍ය අංශය හරහා ම යොදවා ඇති මේ සේවක පිරිස වාර්ෂිකව ස්ථාන මාරු කරනු ලැබේ. මේ සඳහා වාර්ෂික ව ලැබෙන 8,000 ක් පමණ වන ස්ථාන මාරු ඉල්ලුම්පත් සලකා බලා අදාළ තීරණ ගෙන ඒ බැව් අදාළ පාර්ශවවලට දැන්වීමට මාණ්ඩලික නිලධාරීන් දස දෙනෙකු ඇතුලු 30 දෙනෙකු පමණ වන කාර්ය මණ්ඩලය ට මාස 4 ක පමණ කාලයක් වැය වූ අතර ස්ථාන මාරු සැකසීමේ ලියවිලි මුද්‍රණය සඳහා මුද්‍රණ කඩදාසි පැකට් 80 කට අධික සංඛ්‍යාවක් භාවිතා විය. මේ සඳහා අලුත් ඉ-රාජ්‍ය විසඳුමක් භාවිතා කිරීමෙන් පසු මෙම කණ්ඩායමට මුළු ස්ථාන මාරුවීම් කාර්යයන් සති 2 කින් නිම කිරීමට හැකි වූ අතර ලිපි මුද්‍රණය සඳහා අවශ්‍ය වන කඩදාසි ප්‍රමාණය පැකට් 2 දක්වා අඩු විය. යෙදවෙන සම්පත් 90%කින් පමණ අඩු වී ඇති මෙම ඉ-රාජ්‍ය විසඳුම කාර්යක්ෂමතාව සඳහා කදිම උදාහරණයකි. එසේම සති දෙකක් ඇතුලත නිශ්චිත ඉලක්කය නිවැරදිව සැපිරීමෙන් මෙහි සඵලතාවය ද උදා කර ඇත.

(ආ) විනිවිදභාවය

උදාහරණ:- CRISTAL ව්‍යාපෘතිය මගින් මහජන අරමුදල් පිළිබඳ තොරතුරු ඉල්ලීම මත ලබා ගැනීම - ආර්ජන්ටිනාව

ආර්ජන්ටිනාවේ CRISTAL ඉ-රාජ්‍ය ව්‍යාපෘතියේ දැක්ම වනුයේ අන්තර්ජාලය හරහා ජනතාවට පහසුවෙන් තේරුම් ගැනීමට

හැකිවන පරිදි මහජන අරමුදල් පිළිබඳ සියලු තොරතුරු බෙදා හැරීමයි. මෙ මගින් රජයේ විවිධ වැඩසටහන් හා ව්‍යාපෘති සඳහා වෙන් කර ඇති මුදල් ප්‍රමාණයන් පමණක් නොව ඒ මුදල් යොදවන ආකාරය ද දැනගත හැකිය. CRISTAL වෙබ් අඩවිය ආරම්භ කරනු ලැබුවේ නීතිමය අවශ්‍යතාවයක් ඉටු කිරීම පිණිසයි. මෙම නීතියට අනුව රජය විසින් ඕනෑම ආයතනයකට හෝ පුද්ගලයෙකුට මහජන මුදල් යෙදවීම පිළිබඳ මතු දැක්වෙන තොරතුරු ලබා දිය යුතුය.

- ඉතා පහළ මට්ටම දක්වා වියදම් බෙදී යන අයුරු දැක්වෙන පරිදි අයවැය කටයුතු ක්‍රියාත්මක කිරීම
- මිලදී ගැනීමේ ඇණවුම් හා මහජන කොන්ත්‍රාත්තු
- ස්ථීර හා කොන්ත්‍රාත් පදනම මත බඳවා ගත් සේවකයන් පිළිබඳ මූල්‍ය හා සේවා නියුක්ති තොරතුරු
- රාජ්‍ය ණය (ප්‍රතිඥාහාර [Guarantees], කොන්දේසි පොලී පිරිවැය ආදිය ඇතුළු) පිළිබඳ තොරතුරු, ආර්ථික විද්‍යාවේ සමාගම් හා පුද්ගලයන් සම්බන්ධ හිඟ බදු හා රේගු ගාස්තු ආදිය ඇතුළත් විස්තර
- රාජ්‍ය සේවා සැපයීම පිළිබඳ රෙගුලාසි හා
- ප්‍රජාව විසින් සමාජයීය වියදම් පාලනය විමර්ශනය සඳහා අවශ්‍ය සියලු තොරතුරු

CRISTAL වැඩසටහනේ පරමාර්ථය වන්නේ සියලු දේශපාලන නියෝජිතයින්ගේ වැඩ කටයුතු මත මනා පාලනයක් සිදු කළ හැකි පරිදි වඩාත් දැනුම් තේරුම් ඇති ජනතාවක් බිහි කිරීමයි. වෙබ් අඩවිය සකසා ඇත්තේ සියලුම පුරවැසියන්ගේ ප්‍රයෝජනය සඳහා වුවත් මෙහිලා ජනමාධ්‍යවේදීන් මාධ්‍ය හරහා එම තොරතුරුවලට වඩා පුළුල් ප්‍රචාරයක් ලබා දෙන නිසා ඔවුන් මෙය පරිහරණය කරන විශේෂ කණ්ඩායමක් බවට පත්ව වැඩි විනිවිදභාවයක් උදා කොට ඇත.

(ඇ) පාරදායක භාවය හා වගකීමෙන් බැඳීම.

උදාහරණය:- පළාත් පාලන සේවයේ වැඩි වූ විවෘත බව, දකුණු කොරියාව

පළාත් පාලන බලපත්‍ර ආදිය නිකුත් කිරීමේ දී වගකීමෙන් තොර වීම හා දූෂණ සිදු වීම පිළිබඳව සෝල් නගරයේ නාගරික පාලනයේ ඉහළ නිලධාරීන් තුළ කනස්සල්ලක් පැවතුණි. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් “OPEN” (Online procedures Enhancement for civil applications) නම් වූ ඉ-රාජ්‍ය විසඳුම බිහි විය. මෙහි අදහස නම් සිවිල් කටයුතු සඳහා මූලික පටිපාටින් ශක්තිමත් කිරීමයි. ජනතාවට තම පැමිණිලි ඉදිරිපත් කළ හැකි දූෂණ විරෝධී අන්තර්ජාල බිහිදොරක් මෙම OPEN ක්‍රමය තුළින් බිහි විය. මෙ මගින් ජනතාවට අදාළ තොරතුරු ලබා දීමත්, බලපත්‍ර ඉල්ලුම් කිරීමේ හා නිකුත් කිරීමේ ක්‍රියාවලියේ නීති හා පටිපාටි පැහැදිලි කිරීමත් ඉටු කෙරේ.

OPEN මගින් නොයෙකුත් ක්‍රියාවලිවල කාර්ය සාධනය මැනීම සඳහා දූෂණ විරෝධී දර්ශකයක් (index) නිකුත් කරයි. එමගින් බලපත්‍රයක් ලබා ගැනීම සඳහා ඉදිරිපත් කෙරෙන ඉල්ලුම් පත්‍රයක් සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කරන ආකාරය තදානුගතව (real time) අධීක්ෂණය කිරීමේ ක්‍රමය තුළින් අදාළ නිශ්චිත තොරතුරු සපයයි. දත්ත සමහරක් මුද්‍රිත ස්වරූපයෙන් ද ඇති නමුත් අන්තර්ජාල පහසුකම් සහිත බොහෝ සෝල් වාසින්ට තොරතුරු ලබා ගැනීම පිළිබඳ බාධක OPEN විසඳුම මගින් ඉවත් කර ඇත. එම නිසා ඔවුන් වඩාත් දැනුවත් ය. රාජ්‍ය ක්‍රියාවලිය වඩාත් විවෘත ය. අල්ලස් සඳහා මූලික හේතූන් බොහෝ දුරට ඉවත් කර ඇත. ජනතාවගෙන් ලැබෙන ප්‍රතිචාර ඉතා ධනාත්මක වේ. වාර්තා වන දූෂණ සංඛ්‍යාවේ තිවු අඩුවීමක් පෙන්නුම් කරනු ලැබේ. මේ ජයග්‍රහණයන්ට හේතු වී ඇත්තේ ක්‍රියාත්මක කරන ලද ඒකාබද්ධිත ප්‍රවේශය සහ එමගින් තහවුරු කරනු ලැබ ඇති පරිපාලන වෙනස්කම් වේ.

(ඇ) සහභාගීත්වය සහ ඇතුළත්භාවය (participation and inclusion)

උදාහරණය:- සහභාගීත්වය සහ ඇතුළත්භාවය මගින් අසල්වැසි ප්‍රදේශ සවිබල ගැන්වීම (එක්සත් රාජධානිය)

Harringay Online (<http://www.harringayonline.com/>) යනු උතුරු ලන්ඩනයේ අසල්වැසි ප්‍රදේශ සහභාගීත්වය සහ ඇතුළත්භාවය මගින් ශක්තිමත් කිරීම සඳහා සැදුන් අසල්වැසි ජාලයකි. එය මග දෙපස ඇති අතරා අවන්හලක පසුබිම සපයමින් සැබෑ ලෝකයේ හා වෙබ් මාධ්‍යයෙන් ඇති කරන අන්තර්ක්‍රියා මගින් ශක්තිමත් හා සවිබල ගැන්වුණු ප්‍රජාවක් තැනීමට අරමුණ කරයි.

Harringay Online හි ප්‍රධාන අරමුණු සතරකි:

- අසල්වාසී ප්‍රදේශය පිළිබඳ හැඟීමක් ඇති වන අයුරින් එහි සියලු කණ්ඩායම්වලට සහභාගී විය හැකි සංවාද මණ්ඩපයක් තැනීම. එහි සාමාජිකයින් එයට අයත් වන බව හි ඔවුන් සමාජය විසින් අගයන බව හැඟෙන පරිද්දෙන් අසල්වාසී ප්‍රදේශය තම ප්‍රදේශය බවට හැඟීමක් ඇති කර ලීම
- අසල්වාසී ප්‍රදේශයේ සමාජ ප්‍රාග් ධනය ගොඩ නැංවීම – ආදර්ශය, විශ්වාසය මත ගොඩ නැගුණු කණ්ඩායම් මගින් සහභාගී අන්දමින් පොදු අරමුණු සඳහා එළඳාහි ව ක්‍රියා කිරීම
- අසල්වාසී ප්‍රදේශය දියුණු කිරීම සඳහා ප්‍රාදේශීය ජනතාව සවිබල ගැන්වීම – ප්‍රාදේශීය තීරණ හා අවස්ථා සඳහා මැදිහත් වීමට හැකි වන අයුරින් අසල්වාසී ප්‍රදේශයේ ජනයාගේ හැකියා වර්ධනය
- ප්‍රාදේශීය ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී කටයුතු සඳහා ජනතාව සම්බන්ධ කර ගැනීම

මෙම ව්‍යාපෘතියේ අවසන් බලාපොරොත්තුව ජනයාගේ සහභාගීත්වය සහ ඇතුළත්භාවය මගින් අසල්වාසී ප්‍රදේශයේ හොඳින් ජීවත්වීමේ මට්ටම ඉහළ නැංවීමයි. ඒ අනුව මෙම ව්‍යාපෘතිය ප්‍රාදේශීය කණ්ඩායම් එක් කොට ප්‍රජාවගේ උන්නතිය සඳහා කටයුතු කිරීමට සමත් ව ඇත. මෙ මගින් ප්‍රජාවේ එකට බැඳුණු හැඟීම වඩවා ඇත.

4. ඉ-රාජ්‍ය සේවාලාභී කණ්ඩායම් හා ප්‍රයෝජන

සේවා ලාභී කණ්ඩායම් අනුව කෙරෙන වර්ගීකරණය පරිදි ඉ-රාජ්‍ය සේවා වර්ග සතරකි.

(1). රජයෙන් පුරවැසියනට ලැබෙන සේවා - Government to Citizen (G2C)

වැඩිම කොටසක් ඉ-රාජ්‍ය සේවා මේ ගණයට වැටේ.

උදාහරණ:- සේවා අර්ථසාධක ගිණුමේ තොරතුරු දැන ගැනීම, දුම්රිය කාල සටහන් දැන ගැනීම හා දුම්රිය ආසන වෙන් කිරීම, වාහන ආදායම් බලපත්‍රය

මෙ මගින් පුරවැසියනට ලැබෙන ප්‍රයෝජන;

- වඩා හොඳ ජීවන මට්ටමක්
- රාජ්‍ය තොරතුරු සහ සේවා සඳහා පහසු ප්‍රවේශයක්
- බහු සේවා මාධ්‍ය
- සේවා ලබා ගැනීමට ගත වන කාලය අඩු වීම
- රාජ්‍ය මූල්‍ය හා තීරණ ගැනීම පිළිබඳ ව වැඩි පාරදායක භාවයක් සහ දූෂණය අඩු වීම
- රජය සමග කටයුතු කිරීම පිළිබඳ ඇති නිශ්චිත භාවය නිසා තම කටයුතු වඩා සැලසුම් සහගතව වෘත්තීය මට්ටමෙන් ඉටු කර ගත හැකි වීම

(2). රජයෙන් ව්‍යාපාරික අංශයට ලැබෙන සේවා - Government to Business (G2B)

උදාහරණ:- ඉ-ප්‍රසම්පාදන (eProcurement), ඉ-සමාගම් ලේඛණය (eCompany Registry), ඉ-බදු (Tax Online) සහ රාජ්‍ය තොරතුරු කේන්ද්‍රය

ව්‍යාපාරික අංශයට ලැබෙන ප්‍රයෝජන

- වැඩි වේගයකින් රජය සමග ව්‍යාපාරික කටයුතු කර ගැනීම

- වඩාත් පහසුවෙන් රජය සමග ගනුදෙනු කිරීම
- තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණ ව්‍යාපාරික අංශයේ සංවර්ධනයට රජයේ දායකත්වය

(3). රජයෙන් සේවකයින්ට ලැබෙන සේවා - Government to Employees (G2E)

උදාහරණ:- ඉ-අර්ථසාධක සේවා, ඉ-මානව සම්පත් කළමනාකරණ, ඉ-විශ්‍රාම වැටුප්

ප්‍රයෝජන:

- රාජ්‍ය ආයතනවල අභ්‍යන්තර කටයුතු පිළිබඳ විනිවිදභාවය
- වැටුප් ලේඛණ, පැමිණීමේ සටහන් ආදියෙන් ලැබෙන පහසුකම්
- වැඩ කිරීමේ පහසුව
- වඩා හොඳ පිළිගැනීමක්

(4). රජයෙන් අනෙකුත් රජයේ ආයතනවලට ලැබෙන සේවා - Government to Government – (G2G)

උදාහරණ:-

1. ඉ-මේල් හා විඩියෝ සම්මන්ත්‍රණ
2. ඒකාබද්ධ මූල්‍ය කළමනාකරණ පද්ධති
3. ඒකාබද්ධ මානව කළමනාකරණ පද්ධති

ප්‍රයෝජන:

- රාජ්‍ය ආයතනවලට වඩා හොඳ නියාමනයක්
- ඉහළ විනිවිදභාවයක්
- කාර්යක්ෂමතාව හා සඵලතාව
- දූෂණ අඩු වීම
- වේගවත් සන්නිවේදන පහසුකම්
- සම්ප්‍රදායික රාජ්‍ය අංශයේ තොරතුරු රාජ්‍ය අංශයේ කටයුතු සඳහා පහසුවෙන් යොදා ගැනීමේ හැකියාව

5. ඉ-රාජ්‍ය පරිනාමය

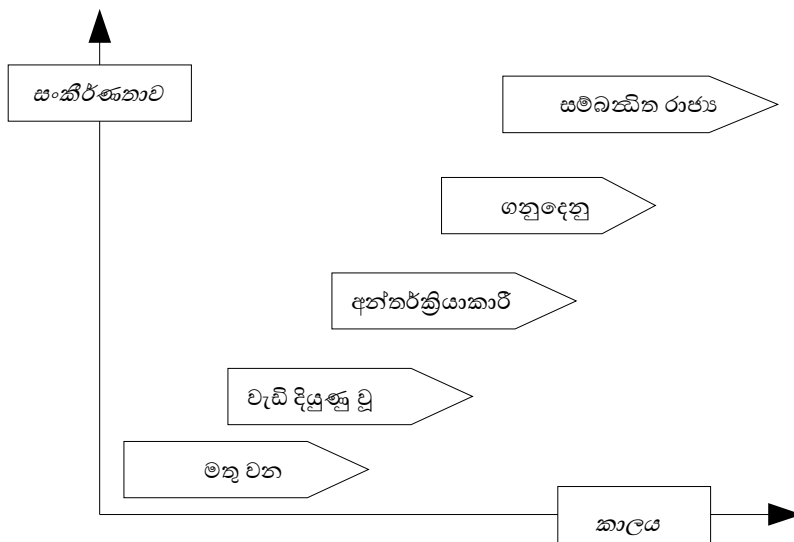
රාජ්‍ය අංශයේ කෙරුණු පරිගණක ගත කිරීම් කටයුතු ඉ-රාජ්‍ය කටයුතු ලෙස පරිනාමය වීම ආරම්භ වී දැනට වසර 20 ක් පමණ ගත වී ඇත. එදා සිට මේ දක්වා ක්‍රියාත්මක කෙරුණු ඉ -රාජ්‍ය ව්‍යාපෘති නොයෙකුත් මට්ටම්වල ඇති අතර ඒ මට්ටම් අනුව ව්‍යාපෘති වර්ගීකරණය කොට ඇත. එක් එක් රටවල ඉ-රාජ්‍ය කටයුතුවල මට්ටම් අනුව රටවල් ද මේ පරිද්දෙන් ම වර්ගීකරණය කොට ඇත. ප්‍රධාන වශයෙන් එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය නිකුත් කරන “ඉ-රාජ්‍ය සුදානම් දර්ශකය” ද ලෝක ආර්ථික සංසඳය විසින් නිකුත් කරන “ජාල සුදානම් දර්ශකය” ද එක් එක් රටෙහි ඉ-රාජ්‍ය කටයුතුවල මට්ටම පිළිබඳ ඉහි සපයයි.

ස්වීඩනය (දර්ශකය 0.9157), ඩෙන්මාර්කය (දර්ශකය 0.9134) හා නෝර්වේ (දර්ශකය 0.8644) යන රටවල් මුල් ස්ථාන 3 පිළිවෙලින් හිමි කරගෙන ඇති “2008 වසරේ ඉ -රාජ්‍ය සුදානම් දර්ශකයේ” ශ්‍රී ලංකාවට හිමි වී ඇත්තේ 101 වන ස්ථානය වේ. එහි දකුණු කොරියාවට 6 වන තැන ද සිංගප්පූරුවට 23 වන තැන ද මැලේසියාවට 34 වන තැන ද හිමි ව ඇත. දකුණු ආසියානු කලාපයේ රටවල් හිමි කර ගත් ස්ථාන පහත දැක්වේ.

රට	ස්ථානය	දර්ශකය
මාල දිවයින	95	0.4491
ශ්‍රී ලංකාව	101	0.4244
ඉරානය	108	0.4067
ඉන්දියාව	113	0.3814
පකිස්ථානය	133	0.316
භූතානය	137	0.3074
බංග්ලාදේශය	143	0.2936
නේපාලය	150	0.2725
ඇෆ්ගනිස්ථානය	166	0.2048

ඉ-රාජ්‍ය පරිනාමන අවධි

ඉ-රාජ්‍ය වර්ධනය හෙවත් පරිනාමය විස්තර කිරීම සඳහා නොයෙකුත් ආකෘති භාවිතා වේ. නමුත් 2008 වසරේ එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය ඉදිරිපත් කළ අවධි 5 කින් යුත් ආකෘතිය මේ සඳහා වඩාත් කාලීන වේ.

පින්තූරය 1 – ඉ-රාජ්‍ය පරිනාමයේ විවිධ අවස්ථා

ඉහත පින්තූරයේ දැක්වෙන එක් එක් අවස්ථාවේ සපයන සේවා හා ඒ සඳහා රාජ්‍ය ආයතනයේ සුදානම පහත විස්තර කෙරේ.

පළමු අවධිය - “මතු වන”

මෙම අවධියේ දී ආයතනයේ අන්තර්ජාල නියෝජනය වෙබ් අඩවියක් හෝ රේඛීය අමාත්‍යාංශ/ දෙපාර්තමේන්තු වෙබ් අඩවියක ඇති පිටුවක් ලෙස දැක්විය හැක. තොරතුරු අන්තර්ගතය ස්ථිතික වන අතර වෙබ් අඩවිය හරහා සේවාලාභීන් සමඟ අන්තර්ක්‍රියා සිදු නොවේ.

ආයතනයේ අභ්‍යන්තර පරිගණක කටයුතු අවම වේ. තොරතුරු තාක්ෂණය සඳහා වෙන් වූ නිලධාරීන් ආයතනයේ නොමැත.

දෙවන අවධිය - “වැඩි දියුණු වූ”

රාජ්‍ය ආයතන ඒවාට ම වෙන් වූ වෙබ් අඩවි පවත්වා ගනිමින් රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති හා ආයතනයේ පාලනය පිළිබඳ තොරතුරු සපයයි . ආකෘති පත්‍ර, වාර්තා, අණ පණත්, නියාමන හා පුවත් ලිපි ආදිය වෙබ් අඩවියේ රඳවා සේවා ලාභීන්ට ඒවා ලබා ගැනීම පහසු කරවයි.

මෙම ගණයේ ආයතන තම පරිපාලන හා මූලික කාර්‍යමය කටයුතු සඳහා පරිගණක යොදා ගැනීමට සරල තොරතුරු පද්ධති සකසා ගනී. දත්ත ඇතුළත් කිරීම හා පරිගණක ක්‍රියා කිරීම භාර ව කටයුතු කිරීමට නිලධාරීන් පත් කරනු ලැබේ.

තෙවන අවධිය - “අන්තර් ක්‍රියාකාරී”

රාජ්‍ය වෙබ් අඩවි වක්‍රලේඛ, අණ පනත් මෙන්ම බදු ගෙවීම හා බලපත්‍ර අළුත් කිරීම වැනි කාර්ය සඳහා බාගත කළ හැකි ආකෘති පත්‍ර අන්තර් ක්‍රියාකාරී ව සපයයි . තව ද සංකීර්ණ අන්තර්ක්‍රියා වශයෙන් සැලකිය හැකි , තම ගමනාගමන අවශ්‍යතා සඳහා දුම්රිය කාල සටහන් ලබා ගැනීම, ආසන වෙන් කිරීම, අන්තර් ක්‍රියාකාරී ශබ්ද කෝෂ හා පාරිභාෂිත ශබ්ද මාලා සේවා සැපයීම, නිවාඩු බංගලා වෙන් කිරීම ආදිය මේ යටතේ ඉටු වේ.

මෙම අවධියේ පසු වන රාජ්‍ය ආයතන තම ප්‍රධාන කාර්‍යමය අවශ්‍යතා සඳහා සැලසුම් කළ තොරතුරු පද්ධති පරිගණක ජාල හරහා භාවිතා කරයි. තොරතුරු තාක්ෂණ ඒකකයක්, තොරතුරු තාක්ෂණ කාර්ය මණ්ඩලයක්, ප්‍රධාන තොරතුරු නිලධාරියෙක් ආදිය ආයතනය සතු වේ. තොරතුරු තාක්ෂණ ඒකකය ප්‍රධාන වශයෙන් තම කාලය මෘදුකාංග නිපදවීම හා උපකරණ හා ජාල නඩත්තුව සඳහා යොදවයි.

සිව්වන අවධිය - “ගණු දෙනු”

රාජ්‍ය ආයතන සේවාලාභීන් හා රජය අතර දෙ දිශාවටම ක්‍රියා කෙරෙන අන්තර්ක්‍රියාවන් හඳුන්වා දෙමින් පරිවර්තනයකට මුල පුරයි . අන්තර්ජාලය හරහා දින 7 x පැය 24 පුරාම බදු ගෙවීම, හැඳුනුම්පත් ඉල්ලීම, උපන් සහතික, විදේශ ගමන් බලපත්‍ර ලබා ගැනීම ආදි පහසුකම් ලබා දේ. මෙම සියලු ගණුදෙනු අන්තර්ජාලය හරහා සිදුවන අතර මූල්‍ය ගණුදෙනු ද එයට අඩංගු වේ. මෙම අවස්ථාව වන විට රාජ්‍ය ආයතන තම සමස්ථ කාර්‍යමය අවශ්‍යතා සඳහා මෙන් ම පරිපාලනමය අවශ්‍යතා සඳහා සංකීර්ණ තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණ පද්ධති භාවිතා කරයි. වෘත්තිකයින්ගෙන් සැදුම් ලත් මනා සංවිධාන ව්‍යුහයකින් යුත් තොරතුරු තාක්ෂණ ඒකකයක් ද ආයතන ප්‍රධානියා යටතේ සෘජුව සේවය කරන ප්‍රධාන තොරතුරු නිලධාරියෙකු ද සැලකිය යුතු තොරතුරු තාක්ෂණ අයවැයක් ද වාර්ෂික තොරතුරු තාක්ෂණ සැලසුමක් ද ආයතනය සතුව පවතී. තමන්ට ම වෙන් වූ සංකීර්ණ පරිගණක ජාලයක් පවත්වා ගනී.

තම සේවා ලබා දීමේ හා සේවාලාභීන් හා සබඳතා පැවැත්වීමේ ප්‍රධාන මෙවලම් ලෙස අන්තර්ජාලය හා නව මාධ්‍ය භාවිතා කරයි.

තොරතුරු තාක්ෂණ ඒකකයේ ප්‍රධාන කාර්යයන් වනුයේ තොරතුරු තාක්ෂණ කළමණාකරණයට අදාල ව්‍යාපෘති කළමණාකරණය , බැහැර දුන් (outsourcing) සේවා කළමණාකරණය, කොන්ත්‍රාත්තු කළමණාකරණය, තොරතුරු ආරක්ෂණය හා තොරතුරු පද්ධති විගණන ආදිය වේ. පොදු ඉ-රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තියට ආයතනයේ තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණ කටයුතු අනුගත වේ.

පස්වන අවධිය - “සම්බන්ධිත”

රාජ්‍ය ආයතන සියල්ල පොදු තොරතුරු තාක්ෂණ උපරි ව්‍යුහයක් (රාජ්‍ය පරිගණක ජාලයක්) භාවිතා කරයි. පුරවැසි සේවාවන් ලබා දීම සඳහා අදාළ වන ආයතන සියල්ල තම ක්‍රියාවලි අතරාව (virtually) ඒකාබද්ධ වන සේ ඒවා ප්‍රතිනිර්මාණය කරමින් රාජ්‍ය අංශයේ “පසු කාර්යාල” (back office) එක් ඒකකයක් ලෙස අතරාව සම්බන්ධ කරවයි. මේ නිසා පුරවැසියන්ට එක් සේවාවක් ලබා ගැනීමට ආයතන කිහිපයක් කරා යාමේ අවශ්‍යතාව නැති වන අතර “තනි නැවතුම් සේවා” (one stop shop) සංකල්පය අනුව සේවා සපයනු ලැබේ. මෙම තනි නැවතුම් සේවා ස්ථාන බොහෝ විට ලංකා ද්වාරය (www.lk) වැනි ජාතික මට්ටමේ බිහිදොරවල් වේ.

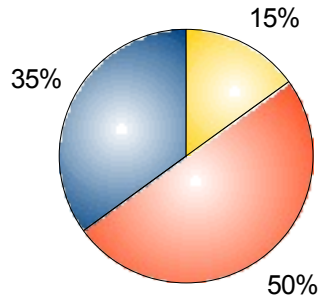
රාජ්‍ය අංශයේ පොදු පරිපාලන සේවා (මූල්‍ය කළමණාකරණ, මානව කළමණාකරණ, විගණනය ආදිය) සමස්ථ රාජ්‍ය අංශය හරහාම විහිදෙන තනි පද්ධතියක් ලෙස ක්‍රියා කරයි.

ආයතනයේ තොරතුරු තාක්ෂණ ඒකකය හා ප්‍රධාන නව්‍යකරණ නිලධාරී පුරවැසි සේවා ලබා දීම සඳහා තම ආයතන හා එක්ව කටයුතු කරන අනෙකුත් ආයතන අඩංගු කොට සැකසූ පොදු කමිටු හරහා කටයුතු කරයි . තම තොරතුරු තාක්ෂණ සැලසුම සමස්ථ රාජ්‍ය අංශයේ ඒකාබද්ධ සැලසුමේ අනිවාර්ය අංගයක් වේ.

තම ආයතනයටම අදාළ ඉ-රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තියක්, තොරතුරු ආරක්‍ෂණ ප්‍රතිපත්තියක් ආදිය භාවිතා කරයි. ඒවා ජාතික මට්ටමේ ප්‍රතිපත්ති සමග අනුගත වේ.

6. ඉ-රාජ්‍ය සාර්ථක හෝ අසාර්ථක වීමට හේතු සාධක

ලොව පුරා ක්‍රියාත්මක කරන ලද ඉ-රාජ්‍ය ව්‍යාපෘතිවලින් බහුතරයක් අසාර්ථක බව මේ සම්බන්ධයෙන් පවත්වන ලද සමීක්‍ෂණ අනුව www.egov4dev.org පෙන්වා දෙයි.

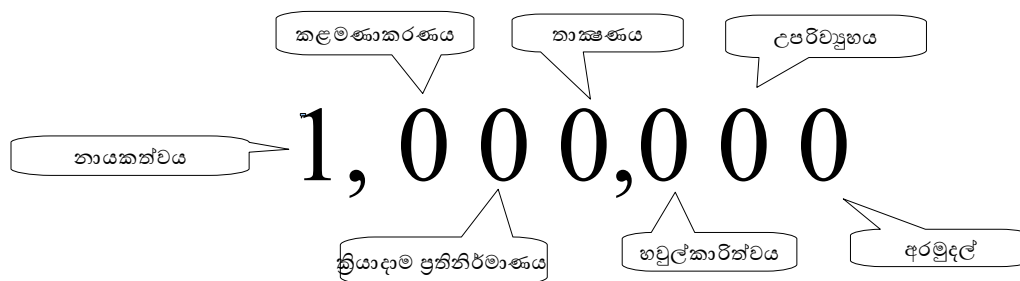

පින්තූරය 2 – ඉ-රාජ්‍ය ව්‍යාපෘති සාර්ථක වීමේ ප්‍රතිශත

මෙම සංඛ්‍යාලේඛණ ඉ-රාජ්‍ය කටයුතුවල සාර්ථකත්වය ඉතා අඩු බැව් පෙන්වා දෙන හෙයින් සාර්ථකත්වය/අසාර්ථකත්වය සඳහා බලපාන සාධක විමර්ශනය අවශ්‍ය අරමුණු කරා ළඟා වීමට උපකාරී වනු ඇත.

ඉ-රාජ්‍ය සාර්ථක වීමේ ප්‍රධාන සාධක

1. නායකත්වය

(මූලාශ්‍රය: e-Government – the Science of the Impossible - ජේ සත්‍යනාරායන)

ඉ-රාජ්‍ය ව්‍යාපෘතියට නායකත්වය දෙනුයේ අදාළ ආයතනයේ ප්‍රධාන නිලධාරියා වේ. ඔහු/ඇය කොතරම් දුරට ව්‍යාපෘති දැක්ම තමාගේ බවට පත් කරගෙන තිබේ ද, ව්‍යාපෘතිය වෙනුවෙන් කොපමණ කැපවීමක් කරයි ද, ව්‍යාපෘති ක්‍රමවේදය කොතරම් දුරට අවබෝධ කරගෙන තිබේ ද, ඒ අනුව කෙසේ ව්‍යාපෘතිය මෙහෙයවයි ද යන කරුණු මත එම ව්‍යාපෘතිය සාර්ථක වීම හෝ අසාර්ථක වීම රඳා පවතී.

ඉහත පින්තූරය - 3 න් දැක්වෙන පරිදි ඉ-රාජ්‍ය ව්‍යාපෘති සාර්ථක කර ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය සියලු අනෙකුත් සාධකවලට අගයක් හිමි කර දෙන්නේ නිවැරදි නායකත්වය විසිනි. නිසි නායකත්වය නො ලැබේ නම් ඉ-රාජ්‍ය සඳහා අවැසි අනෙකුත්

සාධක සියල්ල කිබුනද ඒවා ශුන්‍යයක් පමණක් වන බව මින් අදහස් කෙරේ.

2. අනෙකුත් පාර්ශව (stakeholders) වල සක්‍රීය සහභාගිත්වය හෙවත් මනා ව්‍යාපෘති පාලනය (project governance)

ව්‍යාපෘතියෙන් බලපෑමට ලක් වන්නන් හා ආයතනයේ රේඛීය කළමනාකරුවන් ව්‍යාපෘතිය මෙහෙයවීමේ හා ප්‍රතිපත්තිමය තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලියට සක්‍රීයව සහභාගී වීම ව්‍යාපෘතියක සාර්ථකභාවයට ප්‍රධාන හේතුවකි. මෙය ව්‍යාපෘති මෙහෙයුම් කමිටුව, ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ කමිටුව ආදී කමිටු හරහා ඉටු කෙරේ.

3. අභ්‍යන්තරික ව්‍යාපාරික අවශ්‍යතාව - ආයතනයේ රාජකාරී කටයුතුවල ප්‍රධාන වගකීම දරන්නන්ට මෙම ව්‍යාපෘතිය කොපමණ තදින් අවශ්‍ය වේද? එය ඉතා අවශ්‍ය ව්‍යාපෘතියක් නම් ඔවුන් ව්‍යාපෘතිය සාර්ථක කර ගැනීමට උපරිම අන්දමින් කටයුතු කරනු ඇත.

4. සාර්ථක ව්‍යාපෘතිය කළමනාකරණය

ඉ-රාජ්‍ය ව්‍යාපෘතිවලින් බලපෑමට ලක්වන කොටස් ඉතා අධික වන අතර ව්‍යාපෘතිය සම්පූර්ණ කර ගැනීමට ඉටු කළ යුතු විවිධ ක්‍ෂේත්‍රවල විහිදුනු කාර්යයන් සංඛ්‍යාව ඉතා ඉහළ වේ . එහෙයින් ඉ -රාජ්‍ය ව්‍යාපෘති කළමනාකරණය ඉතා විශේෂිත වූ විෂයයකි. මෙම ක්‍ෂේත්‍රයේ පරිණත බව ඉ-රාජ්‍ය ව්‍යාපෘතිවල සාර්ථකත්වයට ඉතා ඉහළ දායකත්වයක් ලබා දෙයි.

5. වෙනස් වීම් කළමනාකරණය

ඉ-රාජ්‍ය ව්‍යාපෘතියකින් රාජ්‍ය ආයතනයේ සම්පූර්ණ වෙනසක් සිදු කෙරේ. ගොඩනැගිල්ලේ බිම් සැලැස්ම, අභ්‍යන්තරික සැලැස්ම, දුරාවලිය, ක්‍රියාදාම, ක්‍රියාවලි, තාක්‍ෂණය, කාර්ය සාධන ඇගයුම් ක්‍රම ආදිය සියල්ල වෙනස් වේ. මෙම වෙනස පූර්ව සූදානමින් යුක්තව කළමනාකරණය කිරීම මනා වෙනස් වීම් කළමනාකරණයයි. එය ඉ-රාජ්‍ය ව්‍යාපෘතියක සාර්ථකත්වයට අත්‍යවශ්‍ය වේ.

6. අත්‍යවශ්‍ය වූ නිපුණතා

ඉ-රාජ්‍ය ව්‍යාපෘතියක් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී එයට සහභාගී වන කණ්ඩායම්වලට ඉතා පුළුල් ක්‍ෂේත්‍රයක අත්දැකීම් හා නිපුණතා අවශ්‍ය වේ. මේ සඳහා තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්‍ෂණවේදයේ මෙන්ම කළමනාකරණ ක්‍ෂේත්‍රවල නිපුණතාවය ද ඉ-රාජ්‍ය ව්‍යාපෘති සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ.

7. ඉ-රාජ්‍ය ව්‍යාපෘති අසාර්ථක වීමට ප්‍රධාන හේතු

ඉහත දැක්වූ ව්‍යාපෘති සාර්ථක වීමට අවශ්‍ය සාධක නොමැති වීම ව්‍යාපෘති අසාර්ථක වීමට හේතු වන සාධක ද වේ. එයට අමතරව පහත සාධක ද වැදගත් වේ.

1. ඉ-රාජ්‍ය ව්‍යාපෘති එක්වර නිම කරන විශාල ව්‍යාපෘති ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීම.

ඉ-රාජ්‍ය ව්‍යාපෘති ඉතා සංකීර්ණ හෙයින් ඒවායේ අභියෝග හා බාධක අපමණය. එහෙයින් ඒවා හඳුනා ගෙන බාධක හා අභියෝග ජය ගැනීම පිණිස පළමු ව නියමු ව්‍යාපෘතියක් ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. මෙම සංකල්පය think big, start small, roll out fast වශයෙන් ද දැක්වේ.

2. ඉ-රාජ්‍ය ව්‍යාපෘතිවලට නොගැලපෙන “waterfall” ක්‍රමවේදය අනුව ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම.

ගලින් ගලට බැස යන දිය ඇල්ලක් මෙන් එක් අවධියක සිට තවත් අවධියකට වශයෙන් සෘජුව එකම දිශාවකට පමණක් ගමන් කරන මෘදුකාංග නිපදවන ක්‍රමවේදය අනුව ඉ-රාජ්‍ය ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම අසාර්ථකත්වයට පාර කැපීමකි. රාජ්‍ය ආයතනවල අවශ්‍යතා නිවැරදිව නිර්ණය ඉතා අපහසු බැවින් නැවත නැවත අවශ්‍යතා තහවුරු කරන වඩාත් නම්‍යශීලී (agile) මෘදුකාංග සංවර්ධන ක්‍රමවේදයක් ඉ-රාජ්‍ය ව්‍යාපෘති සඳහා ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය.

3. රාජ්‍ය ක්‍රියාදාම ප්‍රතිනිර්මාණයට පෙර (හෝ තොරව) තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණ විසඳුම නිර්මාණය කිරීම

අනිත් වැඩ කරන සම්ප්‍රදායික ක්‍රියාදාම අකාර්යක්ෂම හෙයින් ඒවායේ කාර්යක්ෂමතාව ඉහළ නැංවීමට හා පරිගණක පරිසරයට සුදුසු වන අන්දමින් එම ක්‍රියාදාම සැකසීමට රාජ්‍ය ක්‍රියාදාම ප්‍රතිනිර්මාණය කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. රාජ්‍ය ක්‍රියාදාම ප්‍රතිනිර්මාණය නොකොට අනිත් කරන වැඩපිළිවෙළ ඒ අන්දමින් ම, පරිගණක ගත කිරීම අසාර්ථකත්වයට මූලික හේතුවකි.

4. විෂය පථය ක්‍රමයෙන් පුළුල් වීම (scope creep) - ඉ-රාජ්‍ය ව්‍යාපෘතියක ආරම්භයේ තිබූ විෂය පථයට තවත් නොයෙකුත් අවශ්‍යතා ක්‍රම ක්‍රමයෙන් එක් වීම ඉතා සුලභ අත්දැකීමකි. මේ අන්දමින් විෂය පථය පුළුල් වීම පාලනය නොකළහොත් කාර්යය ප්‍රමාණය වැඩි වීමෙන් ව්‍යාපෘතිය එනිසාම අසාර්ථක වනු ඇත.

5. දත්ත පිරිසිදු කිරීම /සංක්‍රමණ සඳහා මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන නොමැති වීම - සාමාන්‍යයෙන් ඉ -රාජ්‍ය ව්‍යාපෘතිවල දත්ත පිරිසිදු කිරීම/සංක්‍රමණය සඳහා මුදලක් වෙන් නොකෙරේ. මේ සඳහා අවශ්‍ය මුදල මුල් ව්‍යාපෘති ඇස්තමේන්තුවෙන් 20% - 40% දක්වා විය හැක. මෙම අවශ්‍යතාවය ව්‍යාපෘති නිලධාරීන් වටහා ගන්නේ ද ව්‍යාපෘතියේ අවසන් භාගයේ දීය. මේ වන විට ව්‍යාපෘති මුදල් වැය වී අවසන් වන අතර පිරිසිදු දත්ත තිබීම සහතික කිරීම සඳහා මුදල් සොයා ගත නොහැකි වුව හොත් ව්‍යාපෘතිය අසාර්ථක විය හැක.

8. ඉ-රාජ්‍ය නව ප්‍රවණතා; ඉ-රාජ්‍ය 2.0

ඉ-රාජ්‍ය කටයුතුවල ප්‍රධාන අරමුණ වන පුරවැසියන්ට වඩාත් පහසු අයුරින් හා ගුණාත්මකභාවයෙන් උසස් සේවා ලබා දීම සඳහා නොයෙකුත් ආයතන විසින් නොයෙකුත් ක්‍රම වේද භාවිතා කොට ඇත . ඒ සඳහා නවීන සංකල්ප හා නවීන තාක්ෂණයන් යොදා ගැනෙන අතර 2004 වසරේ හඳුන්වා දුන් web 2.0 යන සංකල්පය මෙම ක්‍ෂේත්‍රයේ විශාල පරිවර්තනයක් බිහි කිරීමට හේතු විය . එහි අඩංගු වූ ප්‍රධාන ක්‍රමවේද සමස්ථයක් ලෙස සලකා ඒවා ඉ -රාජ්‍ය කටයුතු සඳහා යොදා ගැනීමේ දී එය ඉ -රාජ්‍ය 2.0 (eGov 2.0) ලෙස හැඳින්වේ.

Web 2.0 හි අඩංගු වූ ප්‍රධාන ලක්ෂණ

- අ. අන්තර්ක්‍රියාකාරී හැකියාව (Interoperability) මගින් තොරතුරු අනෙක් ආයතන සමග හවුලේ භාවිතා කිරීම
- ආ. පුරවැසියන් කේන්ද්‍රීය වන අයුරින් අන්තර්ජාලමය තොරතුරු තාක්ෂණ පද්ධති නිර්මාණය (user centric design)
- ඇ. ආයතන රාශියක් එක් සේවාවක් සැපයීම සඳහා සහයෝගීව කටයුතු කිරීම (mashups & collaboration)
- ඈ. බ්ලොග්, wikis, සමාජීය මාධ්‍ය ජාලකරණ අඩවි මගින් (social networking sites) පරිශීලක සහභාගිත්වය ඉහළ නැංවීම
- ඉ. විවෘත රජය : රජයේ දත්ත පුරවැසියන්ට, ව්‍යාපාරික අංශයට හා සේවකයන්ට විවෘත කිරීම මගින් සේවා සැපයීම.

මේ අනුව eGov 2.0 හි ප්‍රධාන ලක්ෂණය වනුයේ

- අ. සේවා ලබා දෙන වෙබ් අඩවි පුරවැසියන්ට රිසි අන්දමින් අභිමතකරණය කොට (customization) තමාගේම අවශ්‍යතා පරිදි ඉ-රාජ්‍ය සේවා ලබා ගැනීමේ පහසුකම් ලබා දීම,
- ආ. ඉහළ මට්ටමක පුරවැසි සහභාගිත්වය හා සම්බන්ධතා,
- ඇ. තනි නැවතුම් සේවා ස්ථාන,
- ඈ. දෙදිශා අන්තර්ක්‍රියා,
- ඉ. ජංගම දුරකතන හරහා සේවා සැපයීම හා
- ඊ. රාජ්‍ය හා පුද්ගලික ආයතන අතර සහයෝගිත්වයෙන් සේවා සැපයීම ආදිය වේ.

eGov 2.0 සඳහා උදාහරණ

1. පුරවැසි සේවා අභිමතකරණය (customization)

මේ මගින් පුරවැසියන්ට තමන්ට අවශ්‍ය සේවා පහසුවෙන් ලබා ගත හැකි වන පරිදි රාජ්‍ය සේවා බිහිදොර අභිමතකරණය කර ගත හැක. මෙම පහසුකම ලංකා ද්වාරය (www.srilanka.lk) මගින් ද ලබා දී ඇත. මේ යටතේ පරිශීලකයන්ට තමන්ට රුචි පරිදි තමන් කැමති සේවා පමණක් තෝරා ගෙන තමන්ගේ ම වූ වෙබ් බිහිදොරක් තනා ගත හැක.

2. රාජ්‍ය හා පුද්ගලික ආයතන අතර සහයෝගිතාවයෙන් සේවා ලබා දීම

Mashup and Collaboration යන සංකල්පය යටතේ රාජ්‍ය හා පුද්ගලික ආයතනවල සහයෝගිතාවයෙන් එම ආයතනවල දත්ත වෙන් ව ලබා ගෙන ඒවා එක් කොට එක් සම්පූර්ණ පුරවැසි සේවාවක් ලබා දීම වේ.

මෙයට උදාහරණ ලෙස අන්තර්ජාලය හරහා වාහන ආදායම් බලපත්‍ර ලබා ගැනීමේ සේවා දැක්විය හැක. Web Services මගින් බස්නාහිර පළාතේ මෝටර් රථ ප්‍රවාහන දෙපාර්තමේන්තුවෙන්, මධ්‍යම රජයේ මෝටර් රථ දෙපාර්තමේන්තුවෙන්, වාහන රක්ෂණ සමාගම්වලින් හා වාහන විමෝචන පරීක්ෂණ සමාගම්වලින් අන්තර්ජාලය ඔස්සේ ලබා ගන්නා දත්ත එක් කොට එක් සේවයක් බවට පරිවර්තනය කොට මෙම සේවය ලබා දී ඇත.

3. ඉහළ මට්ටමේ පුරවැසි සම්බන්ධතා හා සහභාගිත්වය හරහා ඉ-ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය

මේ සඳහා නව මාධ්‍යයක් වන සමාජීය ජාලකරණ මාධ්‍ය (බ්ලොග්, සංවාද සංසද, facebook” twitter, You Tube ආදිය) භාවිතයෙන් සේවා ලාභීන් සමග කිට්ටු සම්බන්ධතාවයක් පවත්වා ගැනීම අදහස් කෙරේ . මේ අනුව ඇති ඉහළ පුරවැසි සම්බන්ධතා මගින් රාජ්‍ය කටයුතුවලට (ප්‍රතිපත්ති හා නීති සැකසීමේ කටයුතුවලට) සහභාගී වීමට අවස්ථාව සැලසීම ඉ -

ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය ලෙස හැඳින්වේ. www.srilanka.lk යටතේ ඇති සංවාද සංසඳය මෙහි ප්‍රාථමික අවධියක් ලෙස දැක්විය හැක. තව ද ලංකා ද්වාරය facebook හි <http://www.facebook.com/home.php?#!/lankagate?ref=ts> මගින් තම සේවාවලින් සමග සබඳතා ගොඩ නංවා ඇත. මීට පෙර ද සඳහන් කළ Harringay Online ද මෙයට සුදුසු උදාහරණයකි.

4. ජංගම දුරකතන හරහා සේවා

ජංගම දුරකතන මාධ්‍ය ඉ-රාජ්‍ය සඳහා යොදා ගැනීම හෙවත් m-Government මේ යටතේ ගැනේ. අන්තර්ජාලය හා පරිගණක හරහා සපයන සියලු සේවා එයට වඩා වැඩි වශයෙන් භාවිතා වන ජංගම දුරකතන හරහා ලබා දීම මෙයින් අදහස් වේ. ඒ අනුව ජංගම සේවා බිහි දොරවල් හරහා පුරවැසි සේවා සඳහා මුදල් ගෙවීම ද ඇතුළු ව සියලු සේවා ලබා ගැනීමේ පහසුකම් සැලසේ.

මෙතෙක් ශ්‍රී ලංකාවේ ජංගම දුරකතන හරහා සම්පූර්ණ රාජ්‍ය සේවා ලබා දී නැතත් ලංකා ද්වාරය හරහා එම සේවා ලබා දීමේ හැකියාව ඇත. මෙයට පුරෝගාමී ව www.gic.gov.lk හරහා GovSMS නමින් පොදු කෙටි අංක 1919 භාවිතා කරන රාජ්‍ය කෙටි පණිවුඩ සේවයක් දැන් අරඹා ඇත.

5. රජයේ දත්ත විවෘත කිරීම

මෙහි ප්‍රධාන අදහස “විවෘත රජය” යන සංකල්පය යටතේ පුරවැසි පුද්ගලිකත්වයට හානි නොවන රජය සතු දත්ත ඕනෑම කෙනෙකුට භාවිතා කළ හැකි අයුරින් විවෘත කිරීමයි. මේ අනුව ඇමරිකා එක්සත් ජනපදය (www.data.gov) හා එක්සත් රාජධානිය www.govdata.co.uk හරහා දත්ත විවෘත කොට ඇත. එම දත්ත රජයේ ක්‍රියා පිළිවෙත පිළිබඳ වැඩි විනිවිදඛාවයක් ද නවතම පුරවැසි සේවා ද ඇති කොට තිබේ.

උදාහරණ

1. Seeclickfix (www.seeclickfix.com) හා DC 311 (www.dc311.org) - මේවා පුද්ගලික සමාගම් ස්වේච්ඡාවෙන් තනා ඇති මෘදුකාංග පද්ධති දෙකකි.

Seeclickfix මගින් පුරවැසියන්ට තම ප්‍රදේශයේ ඇති අඩුපාඩු ජංගම දුරකතන මගින් ඡායාරූප ගත කොට ජංගම දුරකතන මගින් ම අදාළ භූගෝලීය තොරතුරු පද්ධති (GIS) සමග ඒකාබද්ධ කොට අදාළ පළාත් පාලන ආයතනයට යැවිය හැක. අදාළ පළාත් පාලන ආයතනය එවන් සියලු පැමිණිලි සමග ඒවා විසඳීමට ගන්නා පියවර හා අදාළ දත්ත මහ ජනතාවට එළිදරව් කරයි. මේ අනුව අදාළ පළාත්පාලන ආයතනයේ කටයුතු ඉතා ඉහළ පුරවැසි විමර්ශනයකට හෙළි වී සේවා තත්වය ඉහළ යයි.

2. Are You Safe (www.areyousafeatlanta.com)

ඇටලන්ටා ප්‍රදේශයේ අපරාධ පිළිබඳ දත්ත රජය විසින් එළි දක්වන අතර එම දත්ත පුද්ගලික සමාගමක් විසින් එක් එක් ප්‍රදේශයේ අපරාධ/හයානක මට්ටම සරලව ජංගම දුරකතන හරහා ජනතාවට දැක්වීම පිණිස මෙම මෘදුකාංගය තනා ඇත.

3. ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සඳහා තොරතුරු පද්ධති (www.appsfordemocracy.org)

වොෂින්ටන් නගරයේ රජය සතු දත්ත හා web services සියල්ල www.data.gov යටතේ එළි දක්වා ඇත. ඒවා භාවිතා කොට ජනතා සේවයට තොරතුරු පද්ධති නිර්මාණය කිරීමට තරඟයක් පවත්වා වඩාත් ජනතා සේවයක් සලසන තොරතුරු පද්ධති සඳහා සම්මාන ලබා දී ඇත. www.appsfordemocracy.org/application-directory මගින් මේ යටතේ ඇති පුරවැසියන්ට භාවිතා කළ හැකි මෘදුකාංග දක්වයි.

වසන්ත දේශප්‍රිය

අධ්‍යක්ෂ

තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණ නියෝජිතායතනය

2010 මාර්තු